Број 32 У Новом Саду, у суботу 13 (26. фебруара 1910. Година XLV.

»Застава« излази сваки дан двапута, а недељом свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље за један месец 2 круне 70 пот. а за три месеца 8 круна.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво »Заставе« је у кући г: Ј. Чавића Администрација »Заставе« налази се у кући где је Милетићева штамиарија у главној ул. бр. 22

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. Јутарњи лист. ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

Шта је ново?

XXIII

„Заставин“ јучерашњи чланак огорчио је сваког Србина противу оне наше браће Румуна, који на недозвољен начин хоће да добију наше манастире и наша народна црквена добра.

Можемо се ми с њима парничити. Али онда нека реши правда. Нек реши суд, а не мито. Ко се тим бори, тај признаје у души да нема право. Али тај посведочава и то, да хоће и на неправди да дође до туђег добра.

Правди се најлакше могу скрхати ноге — с банкама. А румунски заступник, договарао се са једним румунским епископом, како да мите судије, да би добили парнице против нас. То има црно на бело.

И румунски заступник Бабеш ћути... Не оповргава. Ћути, јер мора. Не оповргава, јер не може.

И још неко ћути. Ћути главни румунски лист, који излази у Новом Саду на српском језику. Ћути „Бранник“.

Зашто ћути тај румунски лист? Зашто их не брани? Зашто не разгони оне доказе, ако може? Та он је дужан да их брани. Они су му обећали узлинечи мандат. Он им је због тог пузио; он је доказивао у „Бранику“, да у манастирској парници они имају право. А они су га проглашивали као јединог правог српског родољуба.

Зар то није значајно. Док цело Српство окреће главу од дра Полита, Румуни га славе као највећег српског родољуба. Зар није јасно, ко је др. Полит?

И зар није јасно, шта нам мисле сва она браћа Румуни, који нам натурују дра Полита за вођу. Види се, да је он њима добар, а они су њему.

Има ли још Србина који мисли, да ми можемо с тим људима у један клуб?

Ако га има, нека се јави!

* * *

Наш министар спољних послова Ерентал је у Берлину. Тамо се два савезника споразумевају о споразуму између Аустро-Угарске и Русије.

И гле, чуда! Аустро-Угарска и Немачка споразумевају се о тако крупној ствари, а трећи савезник Италија, сасвим је у страни Не кад су се договарали, него чак и онда кад су јели, нису звали талијанског посланика. У Италији је због тога читава бура.

Јасно је, шта је у ствари. Италија је за време окупације Босне и Херцеговине показала, да је врло непоуздан савезник. И баш зато канда траже Аустро-Угарска и Немачка погодбу с Русијом. И мора бити да је та погодба доста сигурна, кад се онако понашају према Италији.

Шта ће добити Русија?

Између Турске и Бугарске отворио се био на граници читав бој. Турска се оружа као да јој је о глави...

Нешто се крупно спрема у Европи.

Где је истина.

Праву истину прочаћи, спада већ у тежи посао.

Људи су само људи. Теме се пак то каже: да су мањи од анђела.

Мањи од анђела бити, значи пак то, што људи имају тело од кости, крви и меса.

Ма да су људи колико му драго добро васпитани, ипак су — пристрасни.

Пристрасност се скрива у души мал да не у сваком човеку.

Сваки човек има вољу Воља може бити добра, али и зла.

Добра се воља мора у добу детињства још неговати; дакле, мудро васпитавати.

Из добре воље проистиче: љубав; из зле воље пак произлази: пакост.

Код добро васпитаних људи, љубав, па ни мржња — не сме срећи у заслепљеност.

Заслепљеност је опасна Заслепљеност је велика мана и појединца човека.

* * *

Кад се заслепљеност угњезди у маси, тим је горе, јер тада опћи интерес мора назадовати.

Само на ниском ступњу образованости човек постаје и заслепљен.

Сваки заслепљеник, па ма се он звао како хоћеш, ситна је личност, из чије душе просипа се пакост — злоба, на сваки успех свога супарника у начелима.

Овакове личности, кад су школоване, врло су опасне по добро и напредак народа.

Овакови заслепљеници и пакосници све руше, све блате па ма како то добро било за народ, а то зато раде, што нису они могли створити.

Овакови народни несрећници од белог црно праве, а црно перу и хоће да бело постане.

Свака та народољубива работа огледа се у писличарствима. Пакосници и клеветници ти, пишу на аршине чланке — Будо бог с нама! — па се хватају за сламке, као утопљеници, и кад не могу стварни успех побити, тада говоре о формалностима.

*

Добро васпитани људи неће се никада служити лагаријама, јер им је испод достојанства.

Покварениці заборављају на све; њима и највећи успеси начелних супарника својих, нису ништа; бес им кида груди, кад поштени народ признаје успехе својих вођа, што су постигли не себе, већ народа ради; тада им је истина и морал девета брига; они се све дубље углибљују у лажи и клевете против правих родољуба народних.

Озбиљно Српство има доста и велики број школованих неваљалаца, који би увек хтели ловити по мутној.

Овака светлост — боде очи совуљагама; тако и успеси и оно народно поверење, што га уживају вође од народа, који исповеда радикална начела; боде очи тима удруженим политичким неваљалцима. Уместо а се зарадују; да се прикључе победиоцима, они и даље рове и клеветају, и та работа баш одаје их, да су неваљалци. Бог је добар. Бог чува Србе од таквих несрећника. Српски народ је прожман. Српски народ има добре очи. Српски народ добро провиди и уповна шпекулације сваког народног лажљивца, па се не даје лако уловити нити повести за меденим гласовима лажомана и клеветника.

Човек од истине, човек широких груди, човек од правичности, никада неће успехе ни својих противначелних мишљеника омаловажавати; јест, неће им подривати углед у народу, зато што су срећне руке биле и извојевали више успеха за свој народ.

Ма ко писао и говорио како му је воља, али се признати мора, да је истина на страни оној, која је на делу остварила успехе и напредак. — Истина лежи на страни радикалне странке. Јест, то се признати мора, јер политика радикалне странке, доживела је чињенице и успехе; доказано је, да су прваци њени рачунали стварно и да нису вијали ветар с капом, нит су гњавили народ са шупљим фразама.

Нећемо да говоримо чија је заслуга, да се Срби спасоше од дугачких ноката „миле браће Румуна“; но доста то да је истина и успех Србима признат. Показале се многе, а време ће показати и друге велике добити, што прваци радикалне странке израдише за враћање манастира Бодрог-Ходоша, па Бечинске краје. Само стрпљења мало!

Да! Све ће то време показати. Од тога времена; од те скоре будућности, већ се боје лажомане, па зато толико и дрече, јер се избори приближују.

Будна свест српског народа не сме дозволити, да у будући сабор наш, ни онолики број лажомана уђе, колико је ушло у минули нам сабор.

Будна свест народа српскога већ је упознала те лажомане, који све оно учинише и починише, што су и чиме су клеветали прваке радикалне странке; јер није то давно речено од стране им, да ће радикали подвући се под скут ма којој земаљској влади — и гле, како се лажомани обрукаше баш они подвукоше се под скут данашње земаљске владе и тек што не лижу, да проститe, оно нешто, тој влади

Јелте, да је у лажи плитко дно? Јелте, да је истина на страни радикалне странке?

Тривун.

Политичка криза у Угарској.

Политичке прилике нису се ни у чем измениле. У новој владиној странци траје још увек гложење о положаје и мандате. Отворен расцеп и распад још није наступио. Има још времена. Али се већ проносе гласови о новој 67-ашкој странци, којој би на челу био досадањи председник горње куће Дежефи и бивши министар-председник Векерле.

Министар-председник Куен Хедервари говорио је јуче са дописником „Будапешти Хирлапа“. Рекао му је, да ће до недеље бити именовани сви велики жупани. Тада ће му тек ови моћи доцније јавити о правом расположењу у држави. Угарски сабор распустиће месеца априла. Нов сабор ће се састати око средине месеца јуна. Избори ће дакле бити крајем маја и почетком јуна. Мило му је, што се толико расправља о изборној реформи, бар ће се „пречистати мишљења“. Босанско херцеговачки устав морао се прогласити пре одобрења угарског сабора, јер се није могао даље чекати. То је тражила међународна обвеза и нестрпљење народа у Босни и Херцеговини. У недељу иде министар-председник Куен у Беч са неким члановима угарске владе. Тамо ће са заједничким министром спољних послова и члановима аустријске владе већати о трговачким уговорима са балканским државама.

Ерентал у Берлину.

Аустро-угарски министар спољних послова гроф Ерентал бави се већ неколико дана у Берлину, где га свечано угошћују. У очи упада да талијански заступник није био ни при једном обеду, који је приређен у почаст Еренталову. Немачки листови истичу, како талијанска штампа преким оком гледа бављење Еренталово у Берлину. У берлинским политичким круговима много се говори о свему томе. Страна штампа указује, како је и то доказ, колико је чврст тројни савез и како су затегнути и суровњиви односи између Аустрије и Италије.

Протериваље Црногораца из Србије.

Прекјуче је преко београдске полиције саопћено црногорским исељеницама, који живе у

Београду, да морају у року од пет дана оставити Србију. Српска влада је намерна да протера све црногорске исељенике, који живе у Србији. Ради те намере владине многи београдски листови нападају владу и доказују, да је тај чин владин нецелисходан, недостојан и неуставан. Они држе, да се то протеривање Црногораца тражи са Цетиња као цена за пријатељство црногорске владе према Србији. Али ако су они са Цетиња и поставили таке услове, српска влада је те услове морала одбити, чувајући образ краљевине Србије и поштујући уставне и законске одредбе. Црногорски се насељеници нису огрешили о оне и влада им не сме укратити српско гостољубље, нити их прогонити.

Сукоб на турско-бугарској граници

Из Софије јављају, да је близу Пловдива дошло до оружаног сукоба између бугарских и турских војника. До сукоба је дошло на граници код утврђења Лилхово и учествовала је и артиљерија и с једне и с друге стране. До сукоба је дошло овако: Један бугарски војник убије у препирци једног турског војника. Турци да би осветили свога друга нападну на утврђење, које није имало више од десет војника. Пушчана бољба отвори се и с једне и с друге стране. Турцима пристигне појачање. Борба се све жешћа развијала. Кад се за ово дознало у Пловдиву, одмах је послат један батаљон војника 25. пука и батерија топова. Сам заповедник 21. пука отишао је пут границе. Цео дан и целу ноћ већ трајало је пушкарање. Пред зору са турске стране загрмеше топови. Цела околина ближе границе јурнула је у помоћ својој војсци. Борба је бивала све жешћа и огорченија. Час је турска војска прешла преко границе час је била сузбијена. Тако је то трајало више часова. У то је стигла и бугарска артиљерија, која одмах отвори ватру. Сукоб се већ био проширио на неколико оближњих утврђења. Ускоро је ватра турских топова била ућуткана Борба се лако стишавала, док се после дводневне борбе није сасвим утишала. Губитци и с једне и с друге стране за сада су непознати, јер војне власти не пуштају близу границе и држе све у тајности. Ово што се зна, то причају сељаци околних села, под чијим се крововима развијала борба. Говори се, да су губитци знатни и с једне и с друге стране. Обе владе су одредиле комисију, која ће извидети узроке сукоба. Бугарска влада је издала изјаву, у којој потврђује, да је било артиљеријског сукоба, али су губитци незнатни.

Бегство Далај Ламе.

Најновије вести јављају, да је Далај Ламу пошло за руком да напусти своју престоницу Ласу и умакне испред кинеске војске. Близу Калкуте умаћи није пошло за руком кинеској војсци да Далај Ламу ухвати. Далај Лама сад је у Индији, у потпуној сигурности. Сав тибетански народ врло је узрујан, што је Далај Лама напустио своју свету варош. Далај Лама није само верски поглавица Тибета, већ њега сматрају управо као свога владара. Држи се, да је Далај Лама напустио своју престоницу с тога, што је Кина послала војску у Тибет, односно Ласу, да тамошњу посаду своју појача. Та кинеска војска требала је управо, да строго пази на Далај Ламу. Овај није хтео да се подвргне том надзору кинеске војске и напустио је свету варош пре но што је кинеска војска у њу ушла. Вели се, да је Кина за то војску послала и хтела да строго пази на Далај Ламу, што овај у последње време тајно преговара са Русијом. По Кинезе је врло кобно што је Далај Лама напустио Ласу, јер то значи огорчење па и устанак свију Тибећана. Ово је други пут да је Далај Лама напустио Ласу. Први пут је пре две године то учинио и отишао у Монголску и ставио се под заштиту Русије. Тада су у Пекингу учинили све и сва, кумили и молили, док Далаји Ламу нису приволели да се врати натраг. Хоће ли им то и сад поћи за руком — видеће се.

Будисте у Европи.

„Немој тражити срећу у уживањима, у високим положајима и земаљском благу. Права је срећа душевни мир; то гледај да прибавиш, ако ти је стало до задовољства у животу“. Тако проповедају Будисте. Они хоће да ударе темељ својој вери и у Европи. Па то су наумили да учине тиме, што ће сазидати свој будистички манастир. Како јављају из Лугана, у Пазу, у новагџијском округу, купили су земљиште, на коме ће сазидати своју цркву. Већа Будиста је Блику Њанатилдка, а уз њега стоје један Холанђан, један Немац и друг му Блику Силака. Ови ће као свештеници да воде манастир, а Њанатилдка ће проповедати у народу и врбовати присталице за своју веру.

Хтела с краљем да се нашали.

Догодило се нешто у Лондону. Није бог зна шта, али је дало прилике за разговор не само у Лондону већ и много даље. Сви су листови бележили, како је прошла на енглеском краљеву двору чувена играчица Рихардсн. Она је изгубила краљеву милост. И поручено јој је да не сме више прекорачити прага у краљевом двору. А ту је играчицу тако радо гледао енглески краљ Едвард; гледао је и уживао у њезину игрању. Она пак, та несташна Рихардсн, осетила је то, и играла је бујно и страсно да краља занесе. Колико је краљ већма уживао, у толико се она већма ослободила Но ономад, играјући као Салома, затрчала се У часу, кад је краљ највећма уживао у њезиној игри, њој падне на памет, да се с њим нашали. При крају игре клекла је пред краљем, па подражавајући речи Саломине у шали рече: — Дај ми краљу главу Ернеста Кастела. Чим је то омиљена играчица изустила, краљ се намргоди и окрете од ње. Но шта је знашло краља то је Рихардсн тек сутра дан дознала, али је већ све било доцкан Ернест Кастел, кога је она споменула, то је краљев саветник финансије Он је Чивутин, а дворјани га немају радо и често гледају да му сметају. Али краљ Едвард има у њему велико поверење, па шала Рихардсонова толико га је ражљутила, да је играчицу одмах дао искључити из двора. Па и то је, о чему се, ево, у свету говори.

Насео астроном.

Познати талијански астроном Шијапарели (Schiaparelli) био је једном као још млад човек гостом код неког сицилијанског поседника. Увек му је лебдела пред очима мисао, да успехе, што их је постигао у тој њему тако омиљеној науци, астрономији (звездознанству) учини приступачним народу, те науми, да пред сељацима одржи једно поучно предавање о месецу, што се врло радосно и примило. Сељаци отворише уста и уши слушајући за њих чудновате ствари о тој блеђаној ноћној звезди, што их је разлагао овај човек од науке, али не толико што су предавање, научност и знање уважавали, већ што су држали, да онај све то тако лепо намешта! — Па и од куда је за име божје тај човек све то могао знати? — Да ли их је он држао за тако глупе, да ће му они све то на реч веровати? Није их добро познавао! — Кад је астроном навео, да је месец удаљен од земље управо 390 хиљада километара, одлучно се узврпољио сеоски старешина и прекиде предавача са примедбом, да ли му је дозвољено једно питање? „Како да не; врло радо, само питајте“. одговори научењак храбрећи га, јер се зарадовао, што показују толико интересовања у тој ствари. — Сеоски старешина као уста и глава целе општине стави сад ово питање: „Не бисте ли ми могли казати, колико је далеко одавде до Новиња?“ „Одавде до Новиња? Врло ме је жао, али вам то не могу рећи, јер тамо нисам био још никада“ одговори астроном. „Шта рекосте? А колико сте пута већ били на месецу, да тако тачно знате, колико је од нас удаљен?“ Општи смеј, и предавање о месецу беше свршено. —в.

Време.

Према телеграфском извештају од 11. фебруара може се очекивати благо без промене време.

Одговорни уредник
Константин Брадваревић

ТРАЖИ СЕ један вешт
фурунџијски млађи
МОМАК,
који је потпуно сигуран у своме занату, а особито да зна добре буреке „чије“ вадити. Плаћа ће добра бити. Ступање од 1. марта по римском и посао је сигуран За увек, који жели да ступи у тај посао нека се упита код
185 1—3 D. Jovanovits pék
Budapest, Váczi-utcza 76.

МИЛАН ЖИВАНОВИЋ папучар,
у Земуну
треба једног доброг радника, који може одмах ступити у посао. Плата 40 потура од пара штикле готове.
За папучаре имам или ца са перлом на продају 54 потуре пар. 186 1—3

Требам једног млађег
помоћника,
који бар 2-3 године служи, за моју галантеријску и белог еспапа трговину, и то за одмах; исти мора знати и мађарски језик.
Сима Станковић
189 1-3 Митровица (Срем)

Кројачко абацинска радња
М. СТ. ЈАКОВЉЕВИЋА
у Руми
потребује једног доброг обацијског ПОМОЋНИКА од 20 до 25 год., а даје самосталан продавац
Ступити може одмах.
184. 1—3

Ко жели купити
буради
од 600 л. до 700 л. и 800 л. по цени од 4 и 4½ крајцаре литру. Бурад су дебела 7 и 8 фрталья, добро окована Мања бурад исто по најнижој цени. Чамове каде од 8 фрталья по 2 кр. 80 пот од акова. На захтев — стављам на места где ко жели.
173 2—3 Лазар Суботин
бачвар у Срем. Карловци.

НОВИ ВРЛО ВЕЛИКИ
ГРАМОФОНА
пређе коштао 200 фор. комад, данас само 40 круна нуди
Александар А. Мудрок
1126 32 - Митровица (Срем).

СРПСКА ЗАДРУГА
ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ
у Новоме Саду;
овим ставља до знања својим честичарима, да исплаћује:
1.) честице VII. кола, и
2.) камату на честице VIII. кола.

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.